

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕРОБКИ ТА
СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА
ІМ. ПРОФ. Б.В. ЛЕСИКА
ЯГІДНИЙ КЛАСТЕР «АГРОВЕСНА»**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО – ПРАКТИЧНОЇ
ОНЛАЙН – КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ЯГІДНИЦТВО В УКРАЇНІ. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЯГІДНИХ
КУЛЬТУР ЗА ДОПОМОГОЮ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ
ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ, ЗБИРАННЯ, ПІСЛЯЗБИРАЛЬНОЇ
ДОРОБКИ, ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ»
(м. Київ, 28 – 29 квітня 2021 р.)**

КИЇВ 2021

НОВІ СУЧАСНІ ВІТЧИЗНЯНІ СОРТИ ЧОРНОЇ СМОРОДИНИ

¹Васьківський Б., ¹Войцехівський В., ¹Бережняк Є., ²Мулярчук О.

¹Національний університет біоресурсів і природокористування України

e-mail:vinodel@i.ua

²Подільський державний аграрно-технічний університет

В даний час інтерес до культури чорної смородини постійно зростає. Ґрунтово-кліматичні умови України сприятливі для вирощування цієї культури.

Інтерес до нових сортів обумовлений, в першу чергу вимогами ринку до якості ягід. При цьому звертається увага не лише на товарні якості ягід, смак, технологічні властивості, а й на вміст у ягодах цінних біологічно активних речовин. Вимоги до товарних якостей ягід смородини відображені в національному стандарті ДСТУ 8319:2015 та Європейському сільськогосподарському стандарті якості – стандарт ЄЕК ООН FFV-57, що стосується збуту і контролю товарної якості ягід. З огляду на біохімічні показники якості ягід смородини в значній мірі залежать від сортових особливостей, агротехніки вирощування і зони зростання культури, є актуальними.

Метою наших досліджень є порівняльна оцінка низки важливих показників нових вітчизняних сортів чорної смородини та виявлення найбільш цінних.

Порівняння сортів здійснювали за низкою цінних господарських показників притаманних сорту. Дані показники ранжували і присвоювали порядкових номер (бал) відповідно до цінності показника. Різниця і показнику понад 5 % була кроком при підвищенні балу.

Для порівняльного аналізу використані дані сортів, які введені до реєстру сортів за останні 5 років: Орфей, Лелека, Алегро, Симфонія та Ювілейна Шеренгового.

Урожайність товарної продукції є першочерговим показником сорту. Середня урожайність аналізованих зразків не перевищували 20 т/на. Заявлена максимальна урожайність аналізованих зразків відрізнялось незначно. Найбільш урожайним є сорт Симфонія (22 т/га).

Загальна урожайність об'єктивно залежить від схеми посадки та потенційної урожайності з 1 куща. Лідерами за цим показником є сорти Алегро і Симфонія (понад 6 кг), а найменший показник у сорту Ювілейна Шеренгового (3,9 кг).

Великі ягоди є привабливою ознакою для споживача. Середня вага ягоди по аналізованих сортах становить 1,87 г. У той же час більшими ягодами характеризується сорт Алегро (2,4 г), а менші значення в решти сортів. Відомо, що смак ягід істотно залежить від вмісту комплексу цукрів. Нині споживач надає перевагу солодко кислим ягодам, аніж кислим. Середній вміст цукрів за досліджуваними зразками складає – 7,7%. В той же час зразки Лелека, Симфонія і Ювілейна Шеренгового здатні формувати підвищений вміст цукрів

(8,2–9,2%), що позитивно впливає на смак. Меншим вмістом цукрів характеризується сорт Орфей (6,2%).

Аскорбінова кислота відноситься до незамінних вітамінів та антиоксидантів і потребує постійного надходження в організм людини. Вміст аскорбінової кислоти в середньому за сортами складав 199 мг/100 г сирової речовини. Високим вмістом цієї сполуки відрізнялись ягоди сортів Лелека, Симфонія і Ювілейна Шеренгового (понад 200 мг/100 сирової речовини).

Для ягід смородини характерною є здатність формувати високий вміст органічних кислот, що негативно відображається на смакових властивостях. В середньому за досліджуваними сортами складає 2,6%. У більшості сортів у саку превалює кислий і лише сорти з нижчою концентрацією кислот мають кисло-солодкий смак. Лише ягоди сорту Лелека мають солодко-кислуватий смак.

Сучасна селекція направлена на створення імуностійких сортів до основних патогенів, для чорної смородини це антракноз, біла плямистість, борошниста роса та іржа. Аналізовані сорти мають досить високу стійкість на рівні 9 балів, крім Лелека і Алегро (7 балів).

Шкідники спроможні спричинити істотне випадання продуктивних кущів за сприятливих умов. До основних шкідників відносять кліщ, склівка і попелиця. Стійкість усіх зразків була вище середньої на рівні 6–7 балів.

В умовах нестримної зміни погодних умов із року в рік, спостерігається все більша кількість екстремумів у вигляді посух та високої температури, а м'які зими створюють передумови до передчасного розвитку рослин у весняний період. Тому питання посухостійкості та зимостійкості набувають більшої ваги. Усі аналізовані зразки мають високі вище перераховані показники. Лише сорт Лелека має посухостійкість на рівні 7 балів.

Аналізовані сорти мають досить високі органолептичні показники (8-9 балів). Дещо вищий цей показник у сортів Лелека і Алегро. Усі аналізовані сорти мають універсальність у використанні.

Провівши аналіз окремих показників і присвоївши їх умовні бали нами розраховано комплексну цінність аналізованих зразків. Встановлено, що найбільшу кількість умовних балів зі значним відривом набрали сорти Алегро і Симфонія. Отже, найперспективнішими зразками з аналізованих виявились сорти Алегро і Симфонія. Слід зазначити, що за сприятливих ґрунтово-кліматичних умов, догляду усі з перерахованих сортів мають перспективу реалізувати свій генетичний потенціал. Отримані дані доцільно враховувати при створенні насаджень інтенсивного типу для отримання якісної і біологічно цінної продукції.